

Αναλαμβάνω δράση: εκστρατεία για αλλαγή

Στόχοι:

- Να εκτιμήσουν τα παιδιά τους διαφορετικούς τρόπους εκστρατείας για αλλαγή, μέσα και έξω από τον νόμο.
- Να μάθουν για διαφορετικές πορείες δράσης που οι άνθρωποι πήραν σε σχέση με τοπικά ζητήματα της κοινότητάς τους/άλλων κοινοτήτων.
- Να εξασκηθούν στις δεξιότητες ακρόασης και επιχειρηματολογίας.
- Να έχουν αυτοπεποίθηση στο να παίρνουν πληροφορημένες αποφάσεις για διαφορετικά πολιτικά ζητήματα.

Προετοιμασία:

Θα χρειαστείτε ένα παράδειγμα δράσης από το κυπριακό συγκείμενο για ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα. Θα φτιάξετε κάρτες με τις απόψεις των διαφόρων εμπλεκόμενων ομάδων. Σας παρέχεται ένα παράδειγμα από την Αγγλία, το οποίο μπορείτε να χρησιμοποιήσετε:

Κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς 1996-1997, τα παιδιά του δημοτικού σχολείου του χωριού Ντέβον ανακάλυψαν ότι μια νέα κοινότητα άρχισε να υπάρχει στο κατώφλι τους μια κοινότητα διαδηλωτών, η οποία στεκόταν ενάντια στο φτιάξιμο ενός δρόμου, ο οποίος θα διέσχιζε την περιοχή "Fair Mile", για να συντομεύσει την πορεία των αυτοκινήτων από ένα άλλο σημείο. Ένας δάσκαλος του σχολείου σχολίασε: «*Η κίνηση στον συγκεκριμένο δρόμο έχει χειροτερεύσει τα τελευταία χρόνια. Η πίεση ήταν αισθητή, κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου και όχι μόνο των καλοκαιρινών μηνών. Είχαν σημειωθεί πολύ σοβαρά ατυχήματα και θάνατοι. Την ίδια στιγμή το μέρος από όπου θα περνούσε ο δρόμος ήταν πολύ όμορφο. Σχεδόν όλοι οι άνθρωποι της κοινότητας ήθελαν έναν καινούριο δρόμο, αλλά όχι έναν που να διασχίζει ή να είναι πολύ κοντά στην κοινότητά μας. Οι αγρότες είχαν αγωνία για τη γη τους. Υπήρχε φόβος ότι ο νέος δρόμος θα έφερνε ακόμη περισσότερη κίνηση. Η διαμαρτυρία που έγινε δεν ήταν βίαιη. Δεν υπήρξαν ζημιές σε ιδιοκτησίες. Οι ντόπιοι εκπλάγηκαν από το γεγονός ότι οι διαδηλωτές ήταν έτοιμοι να ρισκάρουν τις ζωές τους για τον σκοπό αυτό. Αλλά αντιμετωπίστηκαν ως ξένοι.*»

Μετά το ενδιαφέρον των ΜΜΕ και την καθυστέρηση μερικών βδομάδων, οι διαδηλωτές απομακρύνθηκαν με ειρηνικό τρόπο και ο δρόμος χτίστηκε. Οι ίδιοι διαδηλωτές μετακινήθηκαν σε άλλα σημεία, έκαναν εκστρατείες για το περιβάλλον και ο εκπρόσωπός τους έγινε, για κάποιο διάστημα, μια αναγνωρίσιμη φιγούρα.

Πορεία:

Στην ολομέλεια της τάξης κάντε μια αρχική συζήτηση για μερικές πολυσυζητημένες εκστρατείες, οι οποίες γίνονται στον κόσμο (πχ. εκστρατείες εναντίον των δοκιμών προϊόντων

σε ζώα, εκστρατείες προστασίας του περιβάλλοντος, εκστρατείες για την οικονομική ύφεση). Κάντε μια ιδεοθύελλα για το πώς οι άνθρωποι μπορούν να κάνουν γνωστές τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους για συγκεκριμένα θέματα (επιστολές στον τύπο και τα ΜΜΕ, επιστολές στη Βουλή, διαμαρτυρίες κτλ.) και καταλήξτε στο ότι υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τρόποι, για να εκφράζουμε τη γνώμη μας, από τις οποίες μερικές είναι νόμιμες και μερικές παράνομες.

Εξηγήστε ότι θα δείτε ένα παράδειγμα μιας τέτοιας κατάστασης, όπου οι άνθρωποι πήραν διαφορετικές μορφές πολιτικής δράσης. Παρουσιάστε στα παιδιά την ιστορία που επιλέξατε. Εξηγήστε πώς παρουσιάστηκε στα ΜΜΕ, πως υπήρχε μεγάλη διάσταση απόψεων γύρω από το θέμα και ότι πολλοί άνθρωποι έκαναν εκστρατείες υπέρ και κατά του ζητήματος. Στη συγκεκριμένη περίπτωση του χωριού Ντέβον, εξηγήστε ότι μια ομάδα νεαρών ανθρώπων πήραν πολιτική δράση με έναν δικό τους τρόπο.

Στη συνέχεια, χωρίστε την τάξη σε διαφορετικές ομάδες που να αντιπροσωπεύουν (στο συγκεκριμένο παράδειγμα του Ντέβον):

- Την τοπική αστυνομία
- Τους ντόπιους κατοίκους
- Τα ζώα (αυτή η ομάδα ενδείκνυται για τα παιδιά του δημοτικού μόνο! Εάν η δραστηριότητα αυτή γίνει σε παιδιά γυμνασίου και μεγαλύτερης ηλικίας, καλό θα είναι η ομάδα των «ζώων» να αντικατασταθεί από άτομα που επιχειρηματολογούν για τα δικαιώματα των ζώων.)
- Τους διαδηλωτές
- Τους κατασκευαστές του δρόμου
- Τα παιδιά και τους δασκάλους του τοπικού δημοτικού σχολείου
- Το τμήμα οδικών μεταφορών του υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων
- Τα ΜΜΕ

Κάθε ομάδα παίρνει μια κάρτα η οποία περιγράφει ποιοι είναι και τι υποστηρίζουν. Εξηγήστε ότι μετά από 15 λεπτά θα «έχουν μπει στο πετσί του ρόλου τους» και θα θεωρήσουν ότι βρίσκονται στο σημείο, όπου θα κτιστεί ο δρόμος. Ζητήστε τους να μείνουν ακίνητοι («παγωμένοι») μέχρι οι δημοσιογράφοι (εδώ μπορεί να παίξει και ο εκπαιδευτικός το ρόλο) να τους πλησιάσουν για ερωτήσεις. Τα μέλη της ομάδας πρέπει να είναι έτοιμα να εξηγήσουν την άποψή τους και τι είδους δράσεις έχουν εφαρμόσει ήδη ή θα εφαρμόσουν (αν υπάρχουν).

Συζήτηση στην ολομέλεια:

- Πώς νιώσατε, όταν έπρεπε να εκπροσωπήσετε τη συγκεκριμένη ομάδα; (ειδικά αν η άποψή τους διέφερε σε μεγάλο βαθμό από την προσωπική σας)
- Τι πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη, ούτως ώστε τα επιχειρήματά μας να ευσταθούν;
- Με ποιους τρόπους διέφεραν οι αξίες των διαφορετικών ομάδων;

- Άλλαξε κανένας τη γνώμη του, όταν άκουσε τις άλλες ομάδες;
- Ποιες ομάδες λειτούργησαν εκτός νόμου; Ήταν αυτό σωστό;
- Ποιες νόμιμες δράσεις μπορούν να πάρουν οι άνθρωποι;
- Τι θα έκανες αν κάτι παρόμοιο συνέβαινε στη δική μας περιοχή;

Κάρτες ρόλων:

Η τοπική αστυνομία

Η ομάδα σας είναι η τοπική αστυνομία, με έναν από εσάς να αποτελεί τον τοπικό διοικητή του τμήματος. Είναι καθήκον σας να εφαρμόσετε τον νόμο, που σημαίνει ότι πρέπει να απομακρύνετε τους διαδηλωτές, οι οποίοι εμποδίζουν τους κατασκευαστές του δρόμου να κάνουν το έργο τους. Δεν θέλετε να χρησιμοποιήσετε βία, οπότε πρέπει να σκεφτείτε πολύ καλά πώς να τους πείσετε να φύγουν με ειρηνικό τρόπο. Ο διοικητής πρέπει να εξηγήσει στους διαδηλωτές ότι βρίσκονται παράνομα στον χώρο. Η ομάδα σας θέλει τα ΜΜΕ να κατανοήσουν ότι βρίσκονται εκεί, για να επιβάλουν τον νόμο.

Ντόπιοι κάτοικοι

Μερικοί από εσάς είστε υπέρ και μερικοί κατά του νέου δρόμου, αν και όλοι συμφωνείτε ότι ο υπάρχων δρόμος προκαλεί μεγάλη συμφόρηση της κυκλοφορίας. Ο φίλος ενός από εσάς σκοτώθηκε σε οδικό ατύχημα και θέλετε να κτιστεί ο καινούριος δρόμος. Ένας άλλος από σας θέλει να κτιστεί ο δρόμος, αλλά να πάρει μια άλλη πορεία, έτσι ώστε να μην επηρεάσει την τοπική χλωρίδα και πανίδα. Κάποιος άλλος πιστεύει ότι ένας νέος πλατύτερος δρόμος απλά θα φέρει περισσότερη κίνηση. Πρέπει να δείτε, εάν μπορείτε να καταλήξετε σε μία συμφωνία για να προωθήσετε την άποψή σας στα Μ.Μ.Ε..

Τα ζώα (ή αυτοί που υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους)

Γνωρίζετε τι συμβαίνει-έχετε δει μπουλντόζες και γνωρίζετε τι σημαίνει αυτό. Ανησυχείτε ότι θα χάσετε το φυσικό σας περιβάλλον, τους θάμνους, τα δέντρα, τα ποταμάκια και τις ανοικτές πεδιάδες. Εάν μετακινηθείτε σε μια καινούρια περιοχή, θα παρενοχληθείτε από άλλα ζώα που μένουν ήδη εκεί. Μπορείτε να προβάλετε τον εαυτό σας στα Μ.Μ.Ε.; Μπορείτε να ενημερώσετε τον κόσμο για το τι συμβαίνει;

Οι διαδηλωτές

Πιστεύετε έντονα ότι μεγάλο μέρος της χώρας σας καλύπτεται από ασφαλτο και τσιμέντο, ότι υπάρχουν ήδη πολλοί δρόμοι και ότι πολλά όμορφα μέρη καταστρέφονται, κατά την κατασκευή τους. Επιπλέον, πιστεύετε έντονα ότι τα ζώα έχουν εξίσου δικαιώματα όπως και οι άνθρωποι. Ζείτε μέσα σε τούνελ, τα οποία σκάψατε στο δρόμο των μπουλντόζων. Δεν πιστεύετε ότι γράφοντας επιστολές σε πολιτικούς ή εφημερίδες εξυπηρετεί σε κάτι και είστε έτοιμοι να ρισκάρετε και τη ζωή σας στην προσπάθειά σας να σώσετε αυτό το κομμάτι γης. Πιστεύετε ότι η κάλυψη από τα Μ.Μ.Ε. θα βοηθήσει τον σκοπό σας.

Οι κατασκευαστές του δρόμου

Η δουλειά σας είναι να φτιάχνετε δρόμους και θέλετε να ολοκληρώσετε την εργασία για την οποία πληρώνεστε. Μερικοί από σας υποστηρίζετε την κατασκευή του νέου δρόμου. Νιώθετε ότι έγινε αρκετή ενημέρωση του κοινού και οι άνθρωποι είχαν την ευκαιρία να πουν την άποψή τους, οπότε ο δρόμος πρέπει να κτιστεί.

Άλλοι ανησυχείτε ότι οι διαδηλωτές μπορεί να τραυματιστούν σε βίαιη σύγκρουση με τις αρχές και εκφράζετε μια συμπάθεια για τη δική τους άποψη. Δεν επιθυμείτε πραγματικά να τοποθετηθείτε στον τύπο, αλλά θέλετε να κάνετε τη δουλειά σας.

Οι δάσκαλοι του σχολείου της κοινότητας

Γνωρίζετε τι συμβαίνει και νιώθετε ότι τα παιδιά στο σχολείο σας πρέπει να είναι ενήμερα για τέτοια πολυσυζητημένα τοπικά ζητήματα. Έχετε αποφασίσει να καθοδηγήσετε τους μαθητές σας σε ένα project για τον νέο δρόμο, μέσα στα πλαίσια του οποίου θα πάρουν συνεντεύξεις από γονείς, τις τοπικές αρχές και άλλα άτομα. Παρόλα αυτά, ανησυχείτε ότι οι γονείς μπορεί να σκεφτούν ότι, αν κάνετε μάθημα για τη συγκεκριμένη διαδήλωση, τα παιδιά μπορεί να θέλουν να συμμετέχουν (όπως έκαναν ήδη κάποιοι ντόπιοι έφηβοι). Τα Μ.Μ.Ε. είναι ενήμερα για τη δράση σας και θέλουν να μάθουν περισσότερα. Να είστε έτοιμοι να υπερασπιστείτε τη δράση σας.

Τμήμα Μεταφορών του Υπουργείου Συγκοινωνιών

Έχετε ακολουθήσει όλες τις νομότυπες διαδικασίες. Έχει γίνει έρευνα για το θέμα του δρόμου, έχουν ακουστεί οι αντιρρήσεις και έχουν γίνει κάποιες τροποποιήσεις στο αρχικό σχέδιο. Το έργο έχει κοστολογηθεί και επιθυμείτε να προχωρήσει. Νιώθετε ενοχλημένοι που μερικοί άνθρωποι αποφάσισαν να λειτουργήσουν «πάνω από τον νόμο» και ρισκάρουν ακόμη και τις ζωές τους, αλλά και των τοπικών αστυνομικών αρχών. Είστε, επίσης, ενοχλημένοι για το κόστος που φορτώνεται ο φορολογούμενος λόγω της καθυστέρησης που επικρατεί με τις διαδηλώσεις. Επιθυμείτε να τακτοποιηθεί το θέμα όσο το δυνατόν συντομότερα.

Πηγή: Δραστηριότητα «Political action: campaigning for change» από το Εγχειρίδιο «Εκπαίδευση για πολιτότητα: Ιδέες στην πράξη: Ένας πρακτικός οδηγός για εκπαιδευτικούς μαθητών ηλικίας 7-14 ετών»

Clough N., Holden C., *Education for citizenship: Ideas into action- A Practical guide for teachers of pupils aged 7—14*, 2002, RoutledgeFalmer, London.

Επιμέλεια-Προσαρμογή: Ήβη Κουράτου, Λειτουργός Π.Ι.